

III

(Актове, приети по силата на Договора за ЕС)

АКТОВЕ, ПРИЕТИ ПО СИЛАТА НА ДЯЛ VI ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕС

РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2009/948/ПВР НА СЪВЕТА

от 30 ноември 2009 година

относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 31, параграф 1, букви в) и г) и член 34, параграф 2, буква б) от него,

като взе предвид инициативата на Чешката република, Република Полша, Република Словения, Словашката република и Кралство Швеция,

като взе предвид становището на Европейския парламент,

като има предвид, че:

- (1) Европейският съюз си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие.
- (2) Хагската програма ⁽¹⁾ за укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз, която бе одобрена от Европейския съвет на заседанието му на 4 и 5 ноември 2004 г., изисква държавите-членки да обсъдят законодателство в областта на споровете за компетентност, за да се повиши ефективността на наказателните преследвания, като същевременно се гарантира добро правораздаване, с което да се допълни цялостната програма от мерки за прилагане на принципа за взаимно признаване на съдебни решения по наказателноправни въпроси.
- (3) Предвидените в настоящото рамково решение мерки следва да целят предотвратяването на случаи, при които същото лице е субект на паралелни наказателни производства в различни държави-членки за същите факти, което би могло да доведе до постановяване на окончателно решение по тези производства в две или повече държави-членки. Поради тази причина Рамковото решение е насочено към предотвратяване нарушаването на принципа „*ne bis in idem*“, посочен в член 54 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за посте-

пенното премахване на контрола по техните общи граници ⁽²⁾, съгласно тълкуването му от Съда на Европейските общности.

- (4) Следва да се проведат преки консултации между компетентните органи на държавите-членки с цел постигането на консенсус по всяко ефективно решение, целящо избягване на неблагоприятните последици, произтичащи от паралелните производства, както и загубата на време и ресурси от съответните компетентни органи. Такова ефективно решение по-специално би могло да се изразява в съсредоточаване на наказателното производство в една държава-членка, например чрез трансфер на наказателни производства. То може също така да се изразява във всяка друга мярка, позволяваща ефикасно и разумно разглеждане на тези производства, включително разпределянето им във времето, например чрез отнасяне на случая до Евроюст когато компетентните органи не са в състояние да постигнат консенсус. В това отношение специално внимание следва да бъде отделено на въпроса за събирането на доказателства, което може да се повлияе от паралелното провеждане на производства.
- (5) Когато компетентен орган в дадена държава-членка има разумни основания да смята, че в друга държава-членка се провежда паралелно наказателно производство по отношение на същите факти и по отношение на същото лице, което би могло да доведе до постановяване на окончателно решение по това производство в две или повече държави-членки, този орган следва да установи контакт с компетентния орган на другата държава-членка. Въпросът дали съществуват разумни основания следва да се разглежда единствено от търсещия контакт орган. Разумните основания биха могли да включват, *inter alia*, случаите, при които заподозряното или обвиняемото лице се позовава на факта — като предостави подробна информация — че е субект на паралелно наказателно производство по отношение на същите факти в друга държава-членка, или случаите когато съответно искане за правна взаимопомощ от компетентен орган на друга държава-членка разкрие възможното съществуване на такова паралелно наказателно производство, както и случаите когато полицейските органи предоставят информация затова.

⁽¹⁾ ОВ С 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 239, 22.9.2000 г., стр. 19.

- (6) Процесът на обменяне на информация между компетентните органи следва да се основава на задължителен обмен на конкретен минимум от информация, който следва да се предоставя при всички случаи. Съответната информация следва по-специално да улеснява процеса, гарантиращ точното установяване на самоличността на съответното лице и характера и фазата на съответното паралелно производство.
- (7) Компетентен орган, към който се е обърнал за контакт компетентен орган на друга държава-членка, следва да има общо задължение да отговори на отправеното искане. Търсещият контакт орган се насърчава да определи срок, в рамките на който търсеният за контакт орган следва да отговори, ако това е възможно. В хода на процедурата по установяване на контакт компетентните органи следва изцяло да отчитат специфичното положение на лишените от свобода лица.
- (8) Прекият контакт между компетентните органи следва да бъде водещият принцип на сътрудничество, установено по силата на настоящото рамково решение. Държавите-членки следва да могат да решават по своя преценка кои органи са компетентни да действат в съответствие с настоящото рамково решение, при спазване на принципа за национална процесуална автономия, при условие че такива органи имат компетентността да вземат отношение и да решават в съответствие с неговите разпоредби.
- (9) Когато се стремят да постигнат консенсус по всяко ефективно решение, целящо избягване на неблагоприятните последици, произтичащи от паралелни производства, провеждани в две или повече държави-членки, компетентните органи следва да отчитат факта, че всеки случай е специфичен и следва да вземат предвид всички свързани с него обстоятелства и основания. За да постигнат консенсус, компетентните органи следва да прилагат подходящи критерии, които може да включват посочените в насоките, публикувани в годишния доклад на Евроюст за 2003 г. и разработени за нуждите на практикуващите лица, и да вземат предвид например мястото, където е извършена по-голямата част от престъпното деяние; мястото, където е понесена по-голямата част от загубата; местонахождението на заподозряното или обвиняемото лице и възможностите да се осигури тяхното предаване на или екстрадиране към други юрисдикции; гражданството или пребиваването на заподозряното или обвиняемото лице; значими интереси на заподозряното или обвиняемото лице; значими интереси на жертвите и на свидетелите; допустимостта на доказателството или възможността за евентуални забавания.
- (10) Задължението компетентните органи да влизат в преки консултации, за да постигнат консенсус в контекста на настоящото рамково решение следва да не изключва възможността тези преки консултации да се провеждат с помощта на Евроюст.
- (11) Нито една държава-членка не следва да бъде задължена да се въздържа от или да упражнява компетентност, освен ако не желае това. Докато не бъде постигнат консенсус по съсредоточаването на наказателното производство, компетентните органи на държавите-членки следва да имат възможност да продължат наказателното производство за всяко престъпление, което попада в обхвата на националната им юрисдикция.
- (12) Доколкото същинската цел на настоящото рамково решение е предотвратяването на ненужни паралелни наказателни производства, които могат да доведат до нарушаване на принципа „*ne bis in idem*“, прилагането му не следва да поражда спор за упражняване на компетентност, който иначе не би възникнал. В общото пространство на свобода, сигурност и правосъдие принципът на задължително наказателно преследване, от който се ръководи процесуалното право в няколко държави-членки, следва да се разбира и прилага по начин, според който се счита, че той е изпълнен, когато която и да е държава-членка провежда наказателното преследване за конкретно престъпление.
- (13) Когато е постигнат консенсус за съсредоточаване на наказателното производство в една държава-членка, компетентните органи в другата държава-членка следва да действат по начин, съвместим с този консенсус.
- (14) Тъй като Евроюст е изключително подходящ да предоставя помощ при решаването на спорове за компетентност, отнасянето на случаи до Евроюст следва да е обичайния подход, когато не е възможно да се постигне консенсус. Следва да се отбележи, че в съответствие с член 13, параграф 7, буква а) от Решение 2002/187/ПВР на Съвета от 28 февруари 2002 г. за създаване на Евроюст с оглед засилване на борбата срещу сериозната престъпност⁽¹⁾, („Решението за Евроюст“), както е изменено последно с Решение 2009/426/ПВР на Съвета от 16 декември 2008 г. за укрепване на Евроюст⁽²⁾, Евроюст следва да бъде информиран за всеки случай на възникнал спор за компетентност или за вероятността от възникването на такъв и че такъв случай може да бъде отнесен до Евроюст по всяко време, ако поне един от участващите в преките консултации компетентни органи счита това за целесъобразно.
- (15) Настоящото рамково решение не засяга производства по Европейската конвенция за трансфер на производства по наказателни дела, подписана в Страсбург на 15 май 1972 г., нито други договорености относно трансфера на производства по наказателни дела между държавите-членки.
- (16) Настоящото рамково решение не следва да води до неоправдани административна тежест в случаи, когато съществуват по-подходящи решения на проблемите, които то адресира. В този смисъл, ако съществуват по-гъвкави инструменти или договорености между държави-членки, те следва да имат предимство над настоящото рамково решение.

⁽¹⁾ ОВ L 63, 6.3.2002 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 138, 4.6.2009 г., стр. 14.

- (17) Настоящото рамково решение се ограничава до установяването на разпоредби за обмяната на информация и преките консултации между компетентните органи на държавите-членки и следователно не засяга правото на физическите лица да оспорват, че те следва да бъдат наказателно преследвани в тяхната собствена или друга юрисдикция, ако такова право съществува съгласно националното законодателство.
- (18) Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси ⁽¹⁾, следва да се прилага при обработването на личните данни, обменяни по силата на настоящото рамково решение.
- (19) Когато правят декларация относно езиковия режим, държавите-членки се насърчават да включват поне един език, който се използва широко в Европейския съюз и е различен от техния официален език.
- (20) Настоящото рамково решение зачита основните права и спазва принципите, признати в член 6 от Договора за Европейския съюз и отразени в Хартата на основните права на Европейския съюз,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РАМКОВО РЕШЕНИЕ:

ГЛАВА 1

ОБЩИ ПРИНЦИПИ

Член 1

Цел

1. Целта на настоящото рамково решение е да се насърчи по-тясното сътрудничество между компетентните органи на две или повече държави-членки, които провеждат наказателни производства, с оглед да се подобри ефикасността и осигури добро правораздаване.
2. Такова по-тясно сътрудничество има за цел:
 - а) предотвратяване на случаи, при които същото лице е субект на паралелни наказателни производства в различни държави-членки по отношение на същите факти, което би могло да доведе до постановяване на окончателно решение по тези производства в две или повече държави-членки, като по този начин представлява нарушение на принципа „*ne bis in idem*“; и
 - б) постигане на консенсус по всяко ефективно решение, целящо да се избегнат неблагоприятните последици, произтичащи от подобни паралелни производства.

⁽¹⁾ ОВ L 350, 30.12.2008 г., стр. 60.

Член 2

Предмет и приложно поле

1. С оглед постигане на целта, посочена в член 1, настоящото рамково решение създава рамка за:
 - а) процедура за установяване на контакт между компетентните органи на държавите-членки с цел да се потвърди съществуването на паралелно наказателно производство по отношение на същите факти и по отношение на същото лице;
 - б) обмяна на информация чрез преки консултации между компетентните органи на две или повече държави-членки, провеждащи паралелни наказателни производства по отношение на същите факти и по отношение на същото лице, в случай че те вече знаят за съществуването на паралелни наказателни производства, за да се постигне консенсус по всяко ефективно решение, целящо да избегне неблагоприятните последици, произтичащи от такива паралелни производства.
2. Настоящото рамково решение не се прилага за производства, които попадат в обхвата на членове 5 и 13 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора ⁽²⁾.

Член 3

Определения

За целите на настоящото рамково решение:

- а) „паралелни производства“ означава наказателни производства, включително на досъдебната и съдебната фаза, които се провеждат в две или повече държави-членки по отношение на същите факти и по отношение на същото лице;
- б) „компетентен орган“ означава съдебен или друг орган, който съгласно законодателството на неговата държава-членка, е компетентен да извършва действията, посочени в член 2, параграф 1 от настоящото рамково решение;
- в) „търсещ контакт орган“ означава компетентен орган на дадена държава-членка, който установява контакт с компетентен орган на друга държава-членка да потвърди съществуването на паралелно наказателно производство;
- г) „търсен за контакт орган“ означава компетентният орган, от който търсещият контакт орган иска да потвърди съществуването на паралелни наказателни производства.

⁽²⁾ ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1.

Член 4

Определяне на компетентни органи

1. Държавите-членки определят компетентните органи по начин, който благоприятства прилагането на принципа за преки контакти между компетентните органи.

2. В съответствие с параграф 1 всяка държава-членка информира генералния секретариат на Съвета кои органи съгласно националното ѝ законодателство са компетентни да действат в съответствие с настоящото рамково решение.

3. Независимо от параграфи 1 и 2, ако това се налага от организацията на нейната вътрешна система, всяка държава-членка може да определи един или повече централни органи, които да отговорят за административното придвижване и получаване на исканията за информация съгласно член 5 и/или за целите на оказване на съдействие на компетентните органи в процеса на консултация. Държавите-членки, които желаят да използват възможността за определяне на централен орган или органи, предоставят съответната информация на генералния секретариат на Съвета.

4. Генералният секретариат на Съвета осигурява достъп на всички държави-членки и на Комисията до получената съгласно параграфи 2 и 3 информация.

ГЛАВА 2

ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ

Член 5

Задължение за установяване на контакт

1. Когато компетентен орган на държава-членка има основателни причини да счита, че в друга държава-членка се провежда паралелно наказателно производство, той установява контакт с компетентния орган на съответната държава-членка, за да получи потвърждение за съществуването на такова паралелно производство с оглед започване на преки консултации, както е предвидено в член 10.

2. Ако търсещият контакт компетентен орган не знае кой е компетентният орган, към който да се обърне, той прави всички необходими проучвания, включително чрез точките за контакт на Европейската съдебна мрежа, за да получи данни за този компетентен орган.

3. Процедурата по установяване на контакт не се прилага, когато компетентните органи, провеждащи паралелни производства, вече са били информирани за съществуването на тези производства по друг начин.

Член 6

Задължение за отговор

1. Търсеният за контакт орган отговаря на искането, представено в съответствие с член 5, параграф 1, в разумен срок, посочен от търсещия контакт орган, или, ако не е посочен срок, без излишно забавяне, като информира търсещия контакт орган дали се провеждат паралелни производства в неговата държава-членка. В случаите когато търсещият контакт орган е информирал търсения за контакт орган, че заподозряното или обвиняемото лице е предварително задържано или лишено от свобода, последният разглежда искането в спешен порядък.

2. Ако търсеният за контакт орган не е в състояние да отговори в срок, посочен от търсещия контакт орган, той своевременно уведомява последния какви са причините за това и посочва в какъв срок ще предостави исканата информация.

3. Ако органът, с който се е свързал търсещият контакт орган, не е компетентният орган по член 4, той препраща искането за информация без излишно забавяне на компетентния орган и уведомява за това търсещия контакт орган.

Член 7

Средства за комуникация

Търсещият и търсеният за контакт органи поддържат връзка по начин, при който остава писмена следа.

Член 8

Минимална информация, която да се предоставя в искането

1. Когато се обръща с искане в съответствие с член 5, търсещият контакт орган предоставя следната информация:

- а) данните за контакт на компетентния орган;
- б) описание на фактите и обстоятелствата, които са предмет на съответното наказателно производство;
- в) всички необходими данни, отнасящи се до самоличността на заподозряното или обвиняемото лице и за жертвите, ако е приложимо;
- г) фазата, до която е достигнало наказателното производство; и
- д) информация относно предварителното задържане или лишаването от свобода на заподозряното или обвиняемото лице, ако е приложимо.

2. Търсещият контакт орган може да предостави подходяща допълнителна информация за наказателното производство, което се провежда в неговата държава-членка, например относно трудностите, които производството среща в тази държава.

Член 9

Минимална информация, която да се предоставя в отговора

1. Отговорът на търсения за контакт орган в съответствие с член 6 съдържа най-малкото следната информация:

а) дали се провежда или е провеждано наказателно производство за някои или всички от същите факти като тези, които са предмет на наказателното производство, посочено в искането за информация, представено от търсещия контакт орган и дали то е образувано по отношение на същите лица;

в случай на положителен отговор по буква а):

б) данни за контакт на компетентния орган; и

в) фазата, до която е достигнало това производство или, когато е постигнато окончателно решение, естеството на това окончателно решение.

2. Търсеният за контакт орган може да предостави подходяща допълнителна информация за наказателното производство, което се провежда или е било проведено в неговата държава-членка, по-специално относно свързани факти, които са предмет на наказателното производство в тази държава.

ГЛАВА 3

ПРЕКИ КОНСУЛТАЦИИ

Член 10

Задължение за започване на преки консултации

1. Когато се установи, че съществуват паралелни производства, компетентните органи на съответните държави-членки започват преки консултации, за да постигнат консенсус по всяко ефективно решение за избягване на неблагоприятните последици, произтичащи от такива паралелни производства, които консултации могат, ако е подходящо, да доведат до съсредоточаване на наказателното производство в една държава-членка.

2. Докато се провеждат преките консултации, съответните компетентни органи се информират взаимно за всички важни процесуални мерки, които са предприели в хода на производството.

3. В хода на преките консултации участващите в тях компетентни органи отговарят на искания за информация от други участващи в тези консултации компетентни органи всеки път, когато това е разумно възможно. Независимо от това, когато към компетентен орган е отправено искане от друг компетентен орган да предостави конкретна информация, която може да накърни значими национални интереси в областта на сигур-

ността или да постави под заплаха безопасността на физически лица, този компетентен орган не е задължен да предоставя тази информация.

Член 11

Процедура за постигане на консенсус

Когато компетентните органи на държавите-членки започват преки консултации по определен случай с цел да постигнат консенсус в съответствие с член 10, те вземат под внимание фактите и основанията по случая, както и всички фактори, които по тяхна преценка имат отношение към него.

Член 12

Сътрудничество с Евроюст

1. Настоящото рамково решение има допълващ характер и не засяга Решението за Евроюст.

2. Когато не е било възможно да се постигне консенсус в съответствие с член 10, всеки от компетентните органи на засегнатите държави-членки, ако е подходящо, отнася въпроса до Евроюст, ако Евроюст е компетентен да действа съгласно член 4, параграф 1 от Решението за Евроюст.

Член 13

Предоставяне на информация за изхода от производството

Ако в хода на провежданите съгласно член 10 преки консултации бъде постигнат консенсус за съсредоточаване на наказателното производство в една държава-членка, компетентният орган на тази държава-членка информира съответния(ите) компетентен(и) орган(и) на другата(ите) държава(и)-членка(и) за изхода от производството.

ГЛАВА 4

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 14

Езици

1. Всяка държава-членка посочва в декларация, която да се депозира в генералния секретариат на Съвета, кои от официалните езици на институциите на Европейския съюз могат да бъдат използвани в процедурата по установяване на контакт в съответствие с глава 2.

2. Компетентните органи могат да постигнат съгласие да използват който и да е език в хода на преките консултации помежду си в съответствие с член 10.

Член 15**Връзка с други правни инструменти и други договорености**

1. Доколкото други правни инструменти или договорености позволяват целите на настоящото рамково решение да бъдат разгърнати или способстват за опростяване или улесняване на процедурата, по която националните органи обменят информация за своите наказателни производства, започват преки консултации и търсят постигането на консенсус за всяко ефективно решение за избягване на неблагоприятните последици, произтичащи от паралелните производства, държавите-членки могат:

- а) да продължат да прилагат двустранни или многостранни споразумения или договорености, които са в сила към момента на влизане в сила на настоящото рамково решение;
- б) да сключват двустранни или многостранни споразумения или договорености след влизането в сила на настоящото рамково решение.

2. Посочените в параграф 1 споразумения и договорености не засягат по никакъв начин отношенията с държави-членки, които не са страни по тях.

Член 16**Изпълнение**

Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да се съобразят с разпоредбите на настоящото рамково решение до 15 юни 2012 година.

До 15 юни 2012 година държавите-членки предават на генералния секретариат на Съвета и на Комисията текста на разпоредбите, които транспонират в националните им законодателства заплъженията, наложени им с настоящото рамково решение.

Член 17**Докладване**

До 15 декември 2012 година Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, оценяващ степента, до която държавите-членки са се съобразили с настоящото рамково решение, придружен при необходимост от законодателни предложения.

Член 18**Влизане в сила**

Настоящото рамково решение влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 30 ноември 2009 година.

За Съвета
Председател
B. ASK